

A Daily Telegraph vezércikke a budapesti Lánchidról

Nem bontják le Clark marlowi hidját.

London, március hó

(A Magyarság tudósítójától.) Azok a magyar turisták, akik Angliában járva, elvetődtek a Temse felső folyásához és valamivel túlhaladtak a windsori kastélyon, a legnagyobb meglepetéssel érkeztek a marlowi hid elé.

A folyó felső folyása, a baedeker szerint, „gazdag szép vidékekben”, de a valóságban olyan csodálatos látvány, amit egyhamar nem lát az ember, idillikus rétek, mezők, erdők szaladnak le a folyóhoz, a háttérben szelíd dombok emelkednek és egy-két régi kastély szemléli a modern idöket, aztán fák, amelyekről nagy írók irtak és amelyeket világhírű képek alkotói festettek le, de a magyar embernek nem ez a fontos, hanem a marlowi hid. Mert amikor ezt a hidat meglátja, egyszerre elfelejti az angol mezöket, réteket és kastélyokat s a kép, ami hirtelen szökik elébe, a budai várhegy, a jó öreg síklójával, turuljával, királyi palotájával és a másik oldalon a Gresham-palota modern homlokzata és mellette a régi Lloyd-épület oszlopai, mert a marlowi hid olyan, mintha Angliába szöktették volna a Lánchidat.

... Ugyanazok az oszlopok, ugyanazok a korlátok, ugyanaz a patinás, zöldesbarna szín, csak a marlowi hid sokkal rövidebb és keskenyebb, mert hát a folyó is kisebb erre-felé.

Ha meg aztán az ember nem elégszik meg azzal a felkiáltással, hogy „ejnye, ez a hid de hasonlít a Lánchidhoz!”, akkor valahonnan kiáshatja az adatokat, miszerint a marlowi hidat az urnak 1829-ik évében építette egy bizonyos Tirney Clark nevű angol mérnök, akinek egy hozzátartozója, Adam Clark, néhány évvel később egy Széchenyi nevű magyar gróf meghívására Budapestre utazott és ott 1849-ben a marlowihoz hasonló függőhidat épített.

*

A marlowi hídról most azzal kapcsolatban van szó az angol lapokban (a Daily Telegraph még rövid vezércikket is szentelt az esetnek), hogy már három év óta folyik a harc különböző pártok, különösen pedig a közlekedésügyi minisztérium és a helyi hatóságok között, abban a kérdésben, hogy a hid ócska és a mai forgalmat nem bírja, tehát célszerű lenne, ha lebontanák és megfelelő hidat építenének a helyére.

Tavaly novemberben, mikor a Buckinkamshire-i grófsági tanács tervekért kért egy új hid megépítésére és ezzel kapcsolatban elhatározta a régi hid lebontását, az angol lapok szerkesztői halomszámra kapták a leveleket, hogy a szép, régi építmény lebontását minden eszközzel meg kell akadályozni.

A hidlebontás egyelőre azon bukott meg, hogy az angol közlekedésügyi minisztérium a szükséges hetvenöt százalék helyett csak hatvan százalékkal tudna hozzájárulni az új hid megépítéséhez, amiért is az érdekelt grófságok tanácsai elhatározták, hogy nem bontatják le a régi hidat, hanem megerősítetik és amennyiben lehetséges, átalakítják a mai forgalom számára.

Mayo lord, aki egy tipikus angol szövetségnek, a „Preservation of Rural England”-nek, az angol vidék esztétikai védelmét célzó egyesületnek az egyik elnöke, azt mondta a Thelegraph riporterének, hogy nagyon örül, hogy a hatóságok ilyen intézkedést hoztak, mert a hidat a céloknak megfelelően át lehet alakítani, anélkül, hogy azt le kellene rombolni és a vidék egy szép építménnyel szegényebb lenne.

A Telegraph pedig az egyik vezércikkében a következőt írja: „Clarknak az 1849. évben Budapesten épített hidját valaha a világ egyik csodájának tartották. Ezt a hidat is le akarták bontani 1913-ban, de a magyarok visszatartották a hid feláldozásának gondolatát. Egy magyar író abban az időben a következő kijelentést tette: „valósággal részévé lett a tájnak. A hidnak és a folyónak a szépsége a legszebb harmóniában olvad össze”. Ezek a szavak egyaránt alkalmazhatók a

marlowi hidra is. Nem azért tartják becsben, mert régi és híres, hanem mert olyan tökéletes harmóniát hoz létre.”

Eddig a Telegraph vezércikke. A mi számunkra azzal a tanulsággal jár, hogy mielőtt lerombolnánk egyet a mi — sajnos, elég kevés számú — igazán szép épületeinkből, vagy az alkotás lázában megváltoztatnók egy utcának a nevét, egy nevet, amely hosszú évek alatt már annyira összeforrott az utcával és emlékeivel, gondoljunk arra, hogy az ango-

lok, akik annyi gyönyörű régi épülettel rendelkeznek — mert hiszen itt nem volt sem tatárdulás, sem évszázadokig tartó törökuralom —, milyen hevesen tiltakoznak akár egy régi tölgyfa kivágása ellen is, még akkor is, ha ahhoz közérdek fűződne. Mert még a mai világban is megáll az a gondolat, hogy a mult és a hagyományok tisztelete erős és hathatós tényezői annak a nacionalizmusnak, amely nélkül egy nemzet sem lehet nagy.

Hegedűs Ádám